

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Discordia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

gentia sua. per quam fit vt in malam veniant suspensionem, vnde suam vitā longē abesse sciunt, dicunt sibi coram Deo sufficere conscientiam, estimationem hominum non imprudenter solum, verum etiā crudeliter cōtemnentes, cum occidunt animas aliorum, siue blasphemantium viam Dei, quibus secundum suam suspensionem quasi turpis, quæ casta est, displicet vita sanctorum: siue etiam cum excusatione imitantium, non quod vident, sed quod putant. Proinde quisquis à criminibus flagitiorum, atq; facinorū vitam suam custodit, sibi benefacit: quisquis autem etiam famam, & in alios misericors est. Nobis enim necessaria est vita nostra, aliis fama nostra. Et vitā, quod aliis misericorditer ministramus ad salutem, ad nostrā quoq; redundat utilitatem. Vnde non frustra Apostolus. Prouidemus, inquit, bona non solum coram Deo, verum etiam corā hominibus. Item dicit. Placete omnib; per omnia, sicut & ego omnib; per omnia placeo, non quærens, quod mihi vitale est, sed q; multis, vt salui fiant. In quadā etiam exhortatione dicit. De cetero fratres, quæcunq; sunt vera, quæcunq; sancta, quæcunq; iusta, quæcunq; casta, quæcunq; carissima, quæcunq; bona fama, si qua virtus, si qua laus, hæc cogitate.

VIDE V. Ambitio. Amor sui. Colloquia otiosa. Consuetudo praua. Curiositas. Familiaritas nimia. Gloria vana. Immortificatio passionum. Impatientia in aduersis. Inuidia. Ira. Iudicium temerarium. Lingua abusus. Maledictio. Mendacium. Murmuratio. Societas praua. Superbia. Vindicatio iniuriæ.

DISCORDIA

Remedia contra Discordiam, & Contentiones.

I. REMED. Confidera, quid scriptura sancta, de discordia, contentionibus & rixis dicat. Contentioni enim, inquit Aug. epist. 64. non resistitur, nisi crebris diuinorū librorum testimoniis incutiatur timor, & caritas Dei. Autores quidem earum primū asserit Deo exosos, Sex sunt, inquit in Prouerbiis, quæ odit Deus, & septimū detestatur anima eius, nempe, qui seminat inter fratres discordias. Non enim est dissensionis Deus, inquit Paulus, sed pacis. 2. excludit regno cœlorū. nam in epist. ad Galatas inter opera carnis salute excludentia numerat, dissensiones, contentiones, & rixas. 3. appellat carnales, secundum illud. Cum sit inter vos zelus & cōtentio, nonne carnales estis? Tum peruersos. Homo peruersus suscitāt lites. Et superbos. Inter superbos semper iurgia sunt. Itē stultos. Labia stulti miscent se rixis. 4. docet, qui dissensionū sint fructus, nempe adaugere crimina. Abstine te à lite, ait Sapiens, & minues peccata. Deinde subuertere audientes. Nolē contendere verbis, monet Apostolus, ad nihil enim vitale est, nisi ad subuersionem audientium. Adhæc quietē turbare. Vir Sapiens, ait Salomon, si cum stulto contenderit, non inueniet requiem. Deniq; evertere regna & fortunas. Omne regnum diuisum contra se desolabitur, & omnis ciuitas vel domus diuisa contra se non stabit, dixit Saluator.

II. R. E.

2. Cor. 8. 21

1. Cor. 10. 33
Phil. 4. 8.

Prou. 6. 16.

1. Cor. 14.
Gal. 5.1. Cor. 3.
Pr. u. 16. 28.
Prou. 13. 10.
Prou. 18. 6.Eccle. 28. 16.
2. Tim. 2. 14.

Prou. 29. 9.

Matth. 22. 25.

II. REMED. Considera dicta S. Patrum. B. CYPRI, de oratione Do-
 minica. Sacrificium Deo maius est pax nostra & fraterna concordia, &c. ceterum di-
 scordans & dissidens, & pacē cum fratribus non habens, secundum quod beatus Apo-
 stolus, & scriptura sancta testatur, nec si pro nomine Christi occisus fuerit, crimē dis-
 sensionis poterit euadere, quia sicut scriptum est. Qui fratrem suum odit, homicida est. r. Ioan. 3. 15.
 &c. Quale delictū est, quod nec martyrio sanguinis potest abluī. Quale crimē est, quod
 martyrio non potest expiari? Et lib. de simplicit. Prælatorū. Inexpiables & gra-
 uis culpa discordia nec passione purgatur, &c. Qui pacem Christi & concordiam rumpit,
 aduersus Christum facit. Et. Hinc hereses & facta sunt frequenter, & fiunt, dum per-
 uersa mens non habet pacem, dum perfidia discordans non tenet unitatem. S. BASIL. Basilorati de
pax.
 Nihil a quē germanos Deū cultores inter se conciliat, atq; consentientes de Deo senten-
 tia: sicut contra, nulla re amicitia facilius dissuuntur, quam diuersa animorum sen-
 tentia. GREG. NAZIANZ. in orat. de moderatione in disputationi- Greg. orat. 2. c.
 bus. Quid in nostra doctrina præstantissimum est? pax, addam etiam uelissimum.
 Contra, quid turpissimum & perniciosissimum? voluntatum disunctio. HIERO- Hier. in c. 5. ad
Galat.
 NYMVS libro 3. commentar. in ep. ad Galat. Septimum locum inter carnis
 opera apud Apostolum Paulum, contentio possidet, quodam quasi sacro, & e-
 minenti inter uicia numero collocata. Seruum enim Domini non oportet rixari, sed
 esse mansuetum ad omnes, doctorem longanimum, cum mansuetudine audientem etiam
 eos, qui e contra disputant. S. BERNARD. in dedicat. Ecclesiæ. Proditores fiunt, Bern. serm. 3.
 quicumque in hoc Domini castrum inimicos eius introducere moluntur, quales sunt
 utique detractores Deo odibiles, qui discordias seminant, nutriunt scandala inter fra-
 tres. Sicut enim in pace factus est locus Domini, sic in discordia locum fieri diabolo ma-
 nifestum est.

III. REMED. Resiste contentionum principiis, secundum illud.
 Principiis obsta, sero medicina paratur. hoc est, primos animi motus in collo- Ouid. de reu.
amoris.
 quis cum aliis comprime, ne in indignationē erumpant, & contentio-
 ni causa detur. Hoc antidotū est B. AMBROSII libro primo officiorum.
 Cauetur, inquit, iracundia, aut si præcaueri non potest cobibetur. Mala enim illex Amb. c. 21. & 22.
 peccati indignatio est, quia ita animum perturbat, ut rationi non relinquat locum, &c.
 Quoniam autem ita plerumque motus infixus est natura ac moribus, ut euelli atque
 euinci non queat: si præuidens potuerit, ratione reprimatur, &c. Ac si præuenit, &
 præoccupauerit mentem tuam iracundia, non relinquant locum tuum. Locus tuus pa-
 tientia est, locus tuus sapientia est, locus tuus ratio est, locus tuus sedatio indignatio-
 nis est. Aut si te contumacia respondens mouerit ad indignationem, si non potueris
 mitigare mentem, reprime linguam tuam. Sic enim scriptum est. Cobibe linguam
 tuam a malo, & labia tua ne loquantur dolum. Deinde inquire pacem, & sequer Psal. 33. 14.
Greg. 1. 5. mor.
c. 12.
 eam. Eodem spectant illa B. GREGORII uerba in cap. 4. Iob. Boni
 uiri freno consilij retinent præcipitationem uerbi, & caute considerant, ne relaxantes
 lingua lasciuam aut uiciorum conscientiam incanta locutione transfigant. Unde bene

Prou. 17. 14.

per Salomonem dicitur. *Qui dimittit aquam, caput est iurgiorum. Aqua quippe dimittitur, cum lingua fluxus effrenatur. Sed dimissor aquæ capiti iurgiorum efficitur, quia per linguam incontinentiam discordia origo propinatur.*

Eecli. 18. 9.
Prou. 10. 3.

Math. 5. 40.

Gen. 13. 28. 33.

4. Reg. 2. 17.

Act. 15. 30.

Amb. lib. 1. offic.
c. 21.
Rom. 12. 19.
Gen. 27.

IV. REMED. Si autem reformides te linguam non cohibiturum ob petulantiam vel vehementiam sodalium, optimum consilium est, se ab eorum societate disungere. Dicit enim Sapiens. *Abstine te à lite, & peccata minues.* Nec illud dedecori tibi esse poterit. Quia ut Salomó loquitur. *Honor est homini, qui separat se à contentione.* Eodem spectat consiliú Christi dicentis. *Qui tecum vult iudicio contendere, & tunicã tollere, dimitte ei & pallium.* Hoc antidoto vsi sunt olim Abraham & Lot, Iacob & Esáu fratres, qui ne rixis occasio daretur, se à sese mutuo disunxerunt. Et post raptú Elię Propheta Elisæus: nam cum quidã Prophetarum filii importunè vrgerent, vt mitterentur quinquaginta viri quæsitum Eliam in vicinis montibus & vallibus, ne contentioni causam daret, permisit vt mitterentur. Vnde iis reuersis dixit. *Nunquid non dixi vobis, ne mitteretis?* Eodé consilio in Actis Apostolorum Paulus & Barnabas, licet oraculo Spiritus sancti initio coniuncti fuissent, tandé diuulsi videntur. Sic n. scribit B. CHRYSOST. *Mihi videtur disertè separatio Pauli à Barnaba facta, quod inter se dixerint. Quoniam ego nõ volo, nec tu vis, ne pugnemus, distribuamus prouincias, & ita sibi inuicem multum cedentes hoc fecerunt.* Hoc remedium superiori non omisit adiungere loco citato AMBROSIVS. *Resiste, inquit, ira, si potes: cede, si non potes, quia scriptum est. Date locum ira. Iacob fratri indignanti piè cessit, & Rebecca, id est, patientia instructus consilio abesse maluit peregrinari, quàm excitare fratris indignationem, & tunc redire, cum fratrem mitigatum putaret. Et ideo tantam apud Deum inuenit gratiam. Quibus deinde obsequis, quantis muneribus fratrem ipsum reconciliauit sibi, vt ille præcepta benedictionis non meminisset, meminisset de latæ factis factionis?*

Iob. 6. 19.

1. Cor. 11. 16.

Gr. g. hom. 38.
in Euangl.

V. REMED. Quod si occasio mutandi loci non sit, cõnere saltem verbis rescindere contentionem, exemplo B. Iob, qui aduersariis suis dixit. *Respondere obsecro absque contentione, & loquentes quod iustum est iudicate.* Et Apostoli scribentis ad Corinthios. *Si quis autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, nec Ecclesia Dei.* & S. GREG. qui cum sententiam suam de quodam Euangelii argumento pro concione exposuisset, subiecit. *Si quis contrarium sentiat, malle se alienæ sententiæ salua fidei veritate subscribere, quam cum aliquo contendere.* Quæ modestia merito tibi imitanda est etiam in publicis scholarum disputationibus (vbi qui volet ingenio cedere rarus inuenitur) quando periculum est secuturæ contentionis. Sin verò tua, alienaue culpa colloquium vel disceptatio limites modestiæ excesserit, & vtrinque offensio aliqua secuta fuerit, proximum antidotũ sit; reconciliationis studium nõ prætermittere, dicendo porrecta

recta vel non porrecta manu, Ignosce ardori, vel aliud. Ac S. Ambrosius ^{Amb. 1. offic. c. 21.} quidem monet, vt cito id fiat, more puerorum, qui cum æqualibus contēdentes facile pacificantur. Illa comotiones, inquit, in pueris innoxia sunt; quæ plus habent gratia, quàm amaritudinis. Et sic ito pueri inter se mouentur, facile sedantur, & maiori suauitate in se recurrunt. Nesciunt se subdole, artificiosoq; tracta- ^{Matth. 18. 13.} re. Nolite hos contemnere pueros, de quibus Dominus ait. Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cælorum. Hæc pertinent quæ B.

AVGVST. in regula monachis & monialibus præscripsit. Lites, inquit, aut ^{Aug. tom. i. reg. 37. & 38. & epist. 109.} nullas habeatis, aut quàm celerrimè finiatas, ne ira crescat in odium, & trabem faciat de festuca, & animam faciat homicidam. Sic enim legitis. Qui odit fratrem suum, homicida est. Et addit Quicumque conuictio, vel maledictio, vel etiam criminis obiectu ^{1. Ioan. 3. 15.} liquem læsit, meminerit satis factiōne quanto cyus curare quod fecit, & ille qui læsus est sine disceptatione dimittere. Si autem inuicem se læserint, inuicem sibi debita relaxare debent propter orationes vestras, quas utiq; quāto crebriores habetis, tāto saniores habere debetis. Et in epist. ad Felicitatē & Rusticum. Hæc, inquit, agite, vt ^{Aug. ep. 87.} inter vos aut non existant indignationes, aut exorta statim celerrima pace perimantur. Maiorem date operam concordandis vobis, quam redarguendis: quia sicut acetum corrumpit vas, si diutius ibi fuerit, sic ira corrumpit cor, si in alium diem durauerit.

VI. REMED. Si ex antegressa contentione, vel aliunde nata fuerit ^{Greg. 3. part. adm. 23.} diuturnior discordia, tum opus erit admonitione Gregoriana in Pasto- rali. Discordes, ait, admonendi sunt, vt certissimè sciant, quia quanti sibi virtutibus polleant, spirituales fieri nullatenus possunt, si vniri per concordiam proximis negligunt. Scriptū quippe est Fructus autem spiritus est caritas, gaudium, pax. Qui ergo seruare ^{Gal. 5. 22.} pacem non curat, ferre fructū Spiritus recusat. Hinc Paulus ait. Cum sit inter vos ^{1. Cor. 3. 3.} contentio, nonne carnales estis? Hinc iterum quoque dicit. Pacem sequimini cū omnibus, & sanctimoniam: sine qua nemo videbit Deum. Hinc rursus admonens ait. ^{Heb. 12. 14.} Solliciti seruare vnitatē Spiritus in vinculo pacis. Et infra. Admonendi sunt dissiden- ^{Eph. 4. 3.} tes, vt nouerint, quod tamdiu nullum boni operis Deo sacrificium immolant, quamdiu à proximorū caritate discordant. Scriptum namq; est. Si offers munus tuum ad altare, ^{Matth. 5. 23.} & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc venies offeres munus tuum. Ex qua præceptione pensandum est, quorum hostia repellitur, quā intolerabilis culpa monstratur. Nam cum mala cunctis bonis sequentibus diluatur, pensamus, quanta sint mala discordia, quæ nisi extincta funditus fuerint, bonū sub se qui non per- ^{Admon. 24.} mittunt. Et multo post. Admonendi sunt, qui iurgia seminant, vt cuius sint sequa- ces agnoscant. De apostata quippe Angelo scriptū est, cum bona messi inserta fuissent ^{Matth. 13. 28.} zizania. Inimicus homo hoc fecit. De cuius etiā membro per Salomonē dicitur. Homo ^{Prou. 6. 11.} apostata, vir inutilis, graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, prano corde machinatur malum, & omni tempore iurgia seminat. Ecce, quæ seminan- tem iurgia dicere voluit, prius apostatam nominauit: quia nisi more superbientis An-

Matth. 5. 9.

geli à conspectu conditoris prius intus auersione mentis caderet, foras postmodum vsq; ad seminanda iurgia non veniret, &c. Audiant iurgiorum seminatores, quod scriptum est. Beati pacifici, quoniã filij Dei vocabuntur. Atq; è diuerso colligant, quia si filij Dei vocantur, qui pacem faciunt, procul dubio sunt Satanae filij, qui confundunt. Omnes autem, qui per discordiam separantur à viriditate dilectionis arescunt. Qui etsi boni operis fructus in suis actionibus proferunt: profecto nulli sunt, quia non ex vnitatis caritatis oriuntur. Hinc ergo perpendant seminantes iurgia, quàm multipliciter peccat: qui dum vnã nequitiam perpetrant, ab humanis cordibus cunctas simul virtutes eradicant. In vno enim malo innumera peragunt, quia seminando discordiam, caritatem, quae nimirum omnium virtutum mater est, extinguunt. Quia autem nihil pretiosius est Deo virtute dilectionis, nihil est delectabilius diabolo extinctione caritatis.

VII. REMED. Considera exempla eorum qui ob discordiã diuinitus sunt castigati. Primũ sit B. GREGO. Nysseni in vita S. Gregorii Thaumaturgi. Duo, iniqui, fratres ex paterna hereditate lacum vnum vindicabant,

Euseb. lib. 7. c. 25.

sed neuter alterum in societatem possessionis admittebat. Permittitur D. Gregorio, libertatem dirimendi potestas. Is reconciliationem suadet, ac vt pacis lucrum facerent plurius, quam id quod ex prouentibus caperent, hortatur. Verũ adhortatio inefficax fuit exercitus vtrinq; ex subditis paratur. Pridie eius diei quo bello certandum erat, cum homo Dei ad ripas stagni permansisset, noctemq; peruigilasset, miraculum Mosaicum edidit in aqua, percussione virge omnem eum lacum in incultam & vastam terrã humoris expertẽ redigens, adeo vt ne in cõcauis quidẽ locis aliquis aquae reliquias haberet. Sic

Dam. lib. 4. cap. 17.

duorum adolescentum controuersiam dirimit, & pax furorem excepit. ALTERVM est PETRI Damiani Cardinalis. Auctore discordiã Spiritu peruerso, cũ presbyter presbyterũ probrosus contumeliis & maleuolentis aliquando lacerasset, alter denibus seridens correpta lancea iter arripuit, atq; ad domum suam longius constitutã furibundis, pperare gressibus cepit. Sed cũ caligo noctis superuenisset, ecce quinq; nigri equites cum caballis & quẽ nigris obuia: ei q; is, qui maior videbatur, insultat. Sæpẽ inquit, insulti, vt in clientelam meorum contubernantium venires, nunc autẽ non poteris iugum meæ dittonis euadere. Presbyter nimio terrore percussus (putans esse nobilẽ virum, nomine Romanum, qui illum sollicitauerat, vt sibi subditus fieret) illi manus subditorũ more deosculatus, se herili eius fidei comisit. Quem protinus ille percontatus est. Scis, quis sim? Respondit presbyter, nõne tu es Dominus meus Romanus? At ille, absit, absit. Ego sum quidam diabolus, cui tu nunc commissus es: vide vt stes promissis. Quo diditõ disparuit. Hic autem perterrefactus domum rediit, Episcopũ Teuzonem adit, & me presente penitentia flagitauit. Dignitas officij sacerdotalis illi adempta est, carceri cum spe veniẽ adipiscenda, donec penitentiam adimplesset, inclusus. TERTIVM est

Thom. lib. 2. apud c. 18.

Thomæ Cantiprat. Venerabilis Iacobus de Vitriaco crucem Hierosolymitanam ob salutem multorum in Brabantia predicauit. Contigit autem, vt pacificaturus quadã die mortales inimicitias, iniuriam passum, primò suppliciter, deinde prostratus pedibus eius, semel, iterum & tertio, cum multitudine populi presente rogaret, nec proficeret in

prebellem.

rebellem. Conuersus autem ad populum, dixit palam omnibus. Contestor vos, quia quos spernit nos, spernit & eum qui mittit nos. Rogate ergo Dominum, ut tale signum ostendat in obstinatum hominem, quo cunctis presentibus pateat, cum hostiliter contra se in retentione odij contra proximum hoc egisse. Nec mora. Vbi vir sanctus orationem expleuit, miser ille euerfis oculis tertio in terram corruit, oreque cruorem spumans & saniem maximam horrore spectaculum omnibus praeiuit. Tunc siente populo reuerendus vir fusa prece prostratus erexit. Qui mox integerrime sospitatus, ubi ante se inimicum vidit quasi aliquod amicum rogaturus cum lacrymis veniam petiuit, uisusque in oscula eius ad lacrymas & laudem Christi omnium corda commouit.

VIDE V. Amor sui. Detrahitio. Gloria vana. Im mortificatio passionum.

Inuidia. Ira. Lingua abusus. Superbia. Vindicatio.

DISTRACTIO IN ORATIONE.

Remedia contra Distractionem.

I REMED. Considera, quemadmodum in verbo Dei ab ea abster-
 reare. Primo enim monet, ut non labiis tantum, sed ex corde & Spi-
 ritu Deum oremus. *Effundite*, inquit rex David, *cora illo corda vestra: Deus ad-*
iuor noster in aeternum. Et, *Clamauit in toto corde meo, exaudi me Domine.* Et. *Depre-*
catus sum faciem tuam in toto corde meo. Orabo Spiritu, ait Apostolus, *orabo & mo-*
re. Sic orabat Samuelis Prophetae mater Anna, de qua in primo libro Re-
 gum ita scribitur. *Anna loquebatur in corde suo ad Dominum, tantumque labia il-*
lius mouebantur, & vox penitus non audiebatur. Vnde Dominus populum I-
 sraheliticum secus in oratione facientem apud Isaiaam Prophetam acri-
 ter reprehendit dicens. *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a*
me, quae uerba uelut Prophetica Christus Dominus in Scribas & Phari-
saeos apud Matthaeum detorsit. Deinde eodem verbo Dei monemur, ut
 non negligenter, sed diligenter & uigilanter uacemus orationi. *Maledi-*
ctus, inquit Ieremias Propheta, *qui facit opus Dei negligenter.* & B. Paulus
 orationi *instat, uigilantes in ea in gratiarum actione.* Et rursus. *Per omnem ora-*
tionem & obsecrationem orantes omni tempore in Spiritu, & in ipso uigilantes in o-
mnium instantia & obsecratione.

II. REMED. Considera S. Patrum monita. B. CYPRIANVS agens de
 oratione Dominica disertè ita scribit. *Quando stamus ad orationem, fratres di-*
uinitissimi, uigilare & incubere ad preces toto corde debemus. Cogitatio omnis secularis
& carnalis abscedat, nec quicquam tunc animus, quam id solum cogitet, quod precatur.
Uico & Sacerdos ante orationem praefatione pmissa parat fratrum mentes dicendo sursum
corda.

Psal. 61. 9.
 Psal. 118. 143.
 & 58.
 1. Cor. 14. 15.
 1. Reg. 1. 13.

Isa. 29. 13.

Matth. 23. 7.
 Marc. 7. 6.

Ierem. 48. 10.
 Coloss. 4. 2.
 Ephes. 6. 18.

Cypr. 1. de orat.
 Domin.